

תוכן עניינים

3.....	תקציר :
1.	מבוא :
2.	סקירת ספרות :
5.....	2.1 בחירת לימודים וקריירה :
6.....	2.2 מרכזי צעירים בישראל :
6.....	חזון ומטרות :
7.....	2.3 הערכה :
9.....	3. פרק השיטה
9.....	מטרת המחקר :
9.....	אוכלוסיית המחקר :
14.....	4. ממצאים :
14.....	ניתוח כמותי :
18.....	ניתוח איכותני :
21.....	5. דיון :
24.....	6. סיכום :
25.....	7. ביבליוגרפיה :
27.....	נספחים :

1. מבוא:

גם בתרבות בת זמננו, העבודה הינה דרך המלך להגשמה עצמית ולתחושת משמעות בחיים (קראו, 2006). מחקרים מצביעים על כך שקיימים שני מניעים אחידים לבחירת מסלול לימודים לקראת קריירה: מניע פנימי (אישי-פסיכולוגי) ומניע חיצוני (חברתי, תרבותי וכלכלי). המניע הפנימי מבחינה פסיכולוגית כולל נטיות, צרכים, תחומי התעניינות, שאיפות ודפוסי התייחסות לזולת. מבחינה אישית ישנם גורמים של גיל, מין, אינטליגנציה, כישורים והשכלה. המניע החיצוני כולל נורמות וערכים. המניעים שעניינם המקצוע עצמו מספקים אתגר, תחושת יצירתיות, הנאה בעבודה, מסוגלות עצמית ואוטונומיה (Lameiras et al., 2006; Romem & Anson, 2005; Morgan, Isaac & Sansone, 2001).

לפי דו"ח מחקר של מכון ברוקדייל (נאון, כאהן-סטרבצינסקי, ואזן-סיקרון, הדר, וקונסטנטינוב, 2013) ישנם צעירים רבים מחוסרי עבודה, ובכל שנתון מצטרפים למעגל הלא מועסקים כמעט 5,000 צעירים נוספים, וזאת בעקבות כך שרוב הצעירים בישראל לא סיימו את השלמת תעודת הבגרות ולכן חסומה דרכם לגשת למכללות ואוניברסיטאות ולהתחיל לימודים אקדמיים. בנוסף, ישנו פער כלכלי. צעירים רבים שהשתחררו מהשירות הצבאי לא מצליחים לגייס מספיק כסף בכדי לממן לימודים אקדמיים. עוד ניתן לראות שישנם צעירים המעוניינים לעבוד אבל מתקשים להשתלב בעבודה וזקוקים לעזרה, ייעוץ או הכוונה תעסוקתית.

לפיכך, סביב קידום קריירה ובחירת מקצוע הוקמו מרכזי צעירים הנותנים מענה לאלפי צעירים בתחומים שונים: דיור, תרבות, מעורבות חברתית וייעוץ להשכלה ומציאת קריירה. מרכזי צעירים בישראל הינה תכנית בה הצעיר בגילאי 18-35 מושם במרכז. מרכזים אלו מספקים מענה לצעירים מתוך ראייה כי הצעירים חיוניים לשגשוגה של המדינה בכלל ושל הרשות המקומית בה הם חיים בפרט. סה"כ פועלים 42 מרכזי צעירים בארץ. מרכז צעירים עוסק בתחום פיתוח קריירה אחוד. לפי מודל זה עומדים ארבעה עולמות תוכן מרכזיים: השכלה, תעסוקה, הכשרה מקצועית, ופיתוח אישי. המרכז מפעיל תכניות השכלה ותעסוקה במבט הוליסטי הוא מארגן תכניות קבוצתיות כמו: ייעוץ אישי בנושאים של תעסוקה או הכשרה מקצועית, רכישת השכלה גבוהה והשלמת השכלה מתוך מטרה להביא את הצעיר למימוש עצמי ולעצמאות כלכלית בהתאם ליכולותיו ורצונותיו ולעזור לו לגבש לעצמו סוגיות אלו (אתר "מרכז צעירים").

מזה שנים ישנה התפתחות חשובה בתחום הערכה אשר תפקידה להעביר ידע והבנה לגבי מערכת קונקרטית של פרויקט או תוכנית. בנוסף, הערכה מנסה להבין את ההשפעות ההדדיות של משתנים. כאשר ישנו פרויקט חברתי התורם לשינוי קהילתי הליווי של הערכה כמעט הכרחי, כי בעזרתו ניתן להבין תהליכים שונים, לארגן ולנתח אותם ולהחזירם כמשוב מושכל לשדות המבצעים ולבחון האם חזונום תואם לתוצאות הקיימות בשטח (לוי-רוזליס, 1998; נבו, 1989).

על כן, מטרת המחקר הינה להעריך באופן ספציפי את תפיסת המשתתפים במרכזי צעירים על תרומת המרכז לבחירת קריירה וקידום תעסוקתי והשתלבותם בחברה.

2. סקירת ספרות:

מחקר זה מבקש להעריך האם וכיצד מרכזי הצעירים בפריפריה משפיעים על בחירת קריירה. על מנת לענות על שאלה זו יסוקרו בפרק זה הנושאים הרלוונטיים. ראשית, תוצג סקירה על תעסוקה בארץ והצפת בעיה בבחירת תעסוקה, לאחר מכן תוצג סקירה על מרכזי הצעירים, חשיבותם וערכתם.

2.1 בחירת לימודים וקריירה:

אחת ההחלטות החשובות ביותר שאדם עושה בחייו היא בחירת מקצוע, מכיוון שהחלטה זו משפיעה על תחומי חיים שונים. ישנם שני היבטים של בחירת מקצוע, הראשון היבט התפתחותי והשני היבט האישיותי. ההיבט ההתפתחותי מתייחס לבחירת מקצוע כתהליך התפתחותי שיכול להשתנות במהלך החיים. ההיבט האישיותי כולל בתוכו את המושג "עצמי" הכוונה שאדם בוחר מקצוע המאפשר לו להבליט את מכלול היכולות, התכונות והעדפות שלו (קציר, שגיא וגילת, 2004; אגבארייה, 2013).

בחירת מסלול הלימודים תלוי במשאבים אישיים, ברקע ובמעמד משפחתי, במין ובהישגים לימודיים קודמים. המשפחה נחשבת כגורם משמעותי המעבירה לצאצאיה סוגי הון שונים: הון כלכלי, המאפשר בחירת מסלול לימודים יקרים יותר, וכן תנאים ונגישות גבוהים יותר (גץ, 2000). הון חברתי, הכולל בתוכו כוח פוליטי, אינטראקציה חברתית, מודעות וידע המתאים לבחירת השכלה. הון תרבותי, הכולל בתוכו עמדות, טעמים, העדפות, סגנון דיבור, אוריינטציות והתעניינות בתרבות גבוהה. ישנו קשר בין סוגי ההון השונים והרמה ההשכלתית אליה מגיעים והתוצאה היא רפרודוקציה (שעתוק) של המבנה המעמדי (גץ, 2000). שיקול בחירת מקצוע תלוי גם במקורות המידע שיש לאדם על המקצוע, כאשר יש לאדם אינפורמציה על אודות המקצועות שהוא מעוניין בהם, כך יהיה לו יותר קל לבחור במקצוע אחד שהכי מאפיין אותו (נגר, 2001).

כיום כ-200,000 צעירים ישראלים אינם מצויים בכוח העבודה (תב"ת, 2006). לעומתם צעירים עובדים מועסקים במשרות לא סטנדרטיות בשכר נמוך וללא תנאים סוציאליים (Iard, 2001). לתופעה זו כמה גורמים: **העדר הון אישי** אשר נגרם בעקבות העדר השכלה גבוהה והכשרה מקצועית. מחסום זה הוא המרכזי והמקשה ביותר על השתלבותם של מובטלים בשוק העבודה, שכן לרמת ההשכלה ולהכשרה המקצועית יש קשר ישיר לרמת ההכנסה של העובדים.

יתרה מזאת ישנו קושי בחוסר **מיומנויות תעסוקתיות רכות**- הכוונה למיומנויות שונות לחיפוש עבודה כמו: שיטות, תפיסת זמן, דרכי התנהלות ברמה האישית וכן יצירת קשרים עם בעלי סמכויות. למיומנות זו יש חשיבות רבה להצלחת תהליך חיפוש העבודה והשתלבות תקינה במקום העבודה. חסם נוסף הוא **נגישות למקום העבודה** בעקבות מגורים ביישובים מרוחקים בהם האפשרות למצוא עבודה היא כמעט בלתי אפשרית.

יתר על כן, ישנם חסמים אישיים פנימיים- **תחושת החוללות העצמית** של האדם אשר מתייחסת לאמונתו האישית באשר ליכולותיו לבצע בהצלחה משימות שיטילו עליו, דבר זה מתקשר לתעסוקה כאשר הפרט מאמין ביכולתו להשתלב בעולם התעסוקה ואפילו מוכן לנקוט בצעדים שונים על מנת לממש יעד זה. מחקרים תומכים ומצביעים על כך כי היעדרות ממושכת ואי הצלחה בעולם העבודה שוחקים את תחושת החוללות העצמית ומקשים על הפרט. בדומה לכך, **תחושת הערך העצמי** של האדם מהווה גורם רגשי. בנוסף, משפיע על היכולת להשתלב בשוק העבודה.